

УКРАЇНСЬКИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ
ЖУРНАЛ

№ 1

2021

UKRAINIAN
EDUCATIONAL
JOURNAL

*Фахове періодичне видання
Інституту педагогіки
НАПН України*

УКРАЇНСЬКИЙ
педагогічний
ЖУРНАЛ
UKRAINIAN
EDUCATIONAL
JOURNAL

З М І С Т

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВІТЧИЗНЯНІ ПЕРСПЕКТИВИ В ОСВІТІ

Nadia Atia Alsaadawi Alarabi

IMPACT OF A TRAINING PROGRAM ON SENSORY PERCEPTION OF CHILDREN WITH AUTISM IN SAUDI ARABIA 5

АКТУАЛЬНІ ТЕОРІЇ – ЕФЕКТИВНА ПРАКТИКА

Raïsa Мартинова

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ 18

Валерій Редько, Михайло Яковчук

ДИДАКТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ СИТУАЦІЙ ЯК ЗАСОБІВ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ 30

Грина Гусленко

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ПРИ НАВЧАННІ РЕДАГУВАННЯ ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ 43

Віталій Барбінов

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗІЇ 52

ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ: ІДЕЇ, РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

Алла Барбінова

СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ 58

ISSN 2411-1317

<https://doi.org/10.32405/2411-1317>

**УКРАЇНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
ЖУРНАЛ
ЗАСНОВНИК - ІНСТИТУТ
ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ**
Науковий журнал
№ 1, 2021

Свідоцтво про державну реєстрацію
Серія КВ № 20737-10537Р від 30.04.14

Передплатний індекс 86291

Видається з січня 2015 року

Журнал є **науковим фаховим** виданням
України категорії «Б» у галузі педагогіки.

Наказ МОН України № 409
від 17.03.2020

*Затверджено вченою радою
Інституту педагогіки НАПН України
Протокол № 4 від 25 березня 2021 року.*

Наукова рада

КРЕМЕНЬ В. Г., дійсний член НАН
України, д. філос. н., проф., голова наукової
ради журналу

ГУРЖІЙ А. М., дійсний член НАПН
України, д. техн. н., проф.

ЛУГОВИЙ В. І., дійсний член НАПН
України, д. пед. н., проф.

ЛЯШЕНКО О. І., дійсний член НАПН
України, д. пед. н., проф.

ОЛІЙНИК В. В., дійсний член НАПН
України, д. пед. н., проф.

ПАЛЬЧЕВСЬКИЙ Б. В., дійсний член
Білоруської академії освіти, д. пед. н.,
проф.

СУХОМЛИНСЬКА О. В., дійсний член
НАПН України, д. пед. н., проф.

СЯО СУ, д. пед. н., професор Інституту
порівняльної педагогіки Пекінського
педагогічного університету (Китай)

Вікторія Кришмарел

ІНТЕГРАЦІЯ В ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ:
СУТНІСНІ ОСОБЛИВОСТІ, СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ,
УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ 65

Наталія Шандра

ДИДАКТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ КОМПОНЕНТІВ
ЕФЕКТИВНОГО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ
МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ 75

Тетяна Караєва, Світлана Шевченко

НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО
СПРЯМУВАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ
ОСВІТИ 82

МЕТОДИКА, ДОСВІД, РЕЗУЛЬТАТИ

Людмила Шелестова

ФОРМУВАННЯ КАРТИНИ СВІТУ ДОШКІЛЬНИКІВ
ТА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ
ЖИВОПИСУ 90

Андрій Вергун, Світлана Ягело

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ З ПОЗИЦІЙ
АНТИПЛАГІАТНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ: КЛЮЧОВІ
ПРИНЦИПИ ТА ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ 100

Тамара Полонська

СИСТЕМА ВПРАВ І ЗАВДАНЬ ДЛЯ
ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ІНШОМОВНОЇ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
УЧНІВ 5–6-х КЛАСІВ ГІМНАЗІЇ В ЧИТАННІ 109

ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ РЕФЛЕКСІЇ

Анатолій Мартинюк

МИСТЕЦЬКА ТА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
ЕЛЕОНОРИ СКРИПЧИНСЬКОЇ 118

Редакційна колегія

ТОПУЗОВ О. М., дійсний член НАПН України, д. пед. н., проф., головний редактор

МАЛИХІН О. В., д. пед. н., проф., заступник головного редактора

АКІРІ І. К., д. фіз.-мат. н., конференціар (доцент) (Республіка Молдова)

БАКУМ З. П., д. пед. н., проф.

БІБІК Н. М., дійсний член НАПН України, д. пед. н., проф.

ВАЛАТ В., доктор наук (Dr. Hab.), проф. (Республіка Польща)

ГОРАШ К. В., к. пед. н., с. н. с., відповідальний редактор

ДОБРОСКОК І. І., член-кореспондент НАПН України, д. пед. н., проф.

ЖОРОВА І. Я., д. пед. н., доц.

ЖУК Ю. О., д. пед. н., доц.

ІМАШЕВ Г. І., д. пед. н., проф. (Республіка Казахстан)

КАЛІНІНА Л. М., д. пед. н., проф.

КИЗЕНКО В. І., к. пед. н., с. н. с., .

КОВАЛЬЧУК В. І., д. пед. н., проф.

ЛОКШИНА О. І., член-кореспондент НАПН України, д. пед. н., проф.

ПОПОВА Л. О., к. пед. н., доц., с. н. с., відповідальний секретар

РІДЕЙ Н. М., д. пед. н., проф.

СКВОРЦОВА С. О., д. пед. н., проф.

СМИРНОВА-ТРИБУЛЬСЬКА Є., доктор наук (Dr. Hab.), проф. (Республіка Польща)

ТАРАСЕНКО Г. С., академік Академії наук вищої освіти України, д. пед. н., проф.

УСКА С., д. пед. н., проф. (Латвія)

ШАВІНІНА Л. М., Ph.D., проф. (Канада)

РЕЦЕНЗІЇ

Людмила Калініна

ВІДЗИВ НА ДИСЕРТАЦІЮ КУЧЕРЯВОГО А. О.

«ТЕОРІЯ І ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ НАВЧАЛЬНОЮ

ДІЯЛЬНІСТЮ СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНИХ

СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ» 125

УКРАЇНСЬКИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ
ЖУРНАЛ
UKRAINIAN
EDUCATIONAL
JOURNAL

*Редакція може не поділяти думку авторів.
За достовірність фактів, цитат, посилань на використані
джерела та вживання назв документів, власних імен тощо
відповідають автори наукових статей.*

Офіційний сайт «Українського педагогічного журналу»
<http://uej.undip.org.ua/index.php/euj>

Сторінка видання на Facebook:
<https://www.facebook.com/ukr.edu.journal>

Тетяна Караєва — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна.

Коло наукових інтересів: методологія та розроблення технологій навчання англійської мови (GE), професійно орієнтованого навчання англійської мови (ESP) на основі широкої спеціалізації, мови для ділового спілкування (BE) з урахуванням рівня автономії студентів немовних закладів освіти.

e-mail: tkarayeva2011@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3990-8791>

Світлана Шевченко — старший викладач кафедри іноземних мов Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна.

Коло наукових інтересів: розвиток особистості в умовах сучасного суспільства; інтерактивні методи викладання іноземної мови; міжпредметні зв'язки навчальних дисциплін вищої школи; культурологічний аспект занять з іноземної мови.

e-mail: oursmska@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-6338-1187>

УДК [378.147+811.111]:004

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2021-1-82-89>

НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто проблеми навчання англійської мови професійного спрямування в умовах дистанційної освіти. Висвітлено організаційно-педагогічні умови, прийоми та методи застосування дистанційного навчання у процесі викладання англійської мови професійного спрямування. Особливу увагу приділено особливостям навчання англійської для спеціальних цілей в умовах онлайн-режиму за методичними комплексами, розробленими для аудиторних занять. Наведено сучасні інформаційні технології, програмне забезпечення та їх інструментарій, призначені для освітніх цілей дистанційної освіти. На прикладі власного досвіду розглянуто можливу процедуру розроблення, організації та впровадження в навчальний процес програми навчання англійської мови професійного спрямування в умовах дистанційної освіти у процесі підготовки здобувачів закладу вищої освіти за напрямом підготовки «Аграрні науки та продовольство».

Ключові слова: дистанційне навчання; онлайн-режим; англійська мова професійного спрямування; особливості викладання; програмне забезпечення.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку, коли майже всі сфери діяльності суспільства більшою чи меншою мірою діджиталізовані, воно не може більше існувати поза іншомовними інформаційними потоками, що надходять із різних країн світу. Тому дедалі більшого значення набуває не так звична для всіх тріада «знання, вміння, навички», а

іншомовна професійно спрямована компетенція фахівця [1, с. 5], чия професійна діяльність потребує від нього високого інтелектуального потенціалу, багатофункціональності, здатності мислити нестандартно, сформованості та розвиненості вмінь користуватися іноземною мовою в реальному середовищі професійного спілкування.

Тому в умовах стрімкої зміни реалій сучасного суспільства, як ніколи раніше, набуття певних знань та формування компетенцій стають пріоритетними для здобувачів вищої освіти, мають постійно розвиватись та вдосконалюватись відповідно до умов сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми. Можливості підвищення ефективності навчання мови професійного спрямування досліджувались багатьма науковцями, котрі розглядають застосування Інтернету як важливе джерело інформації для виконання навчальних завдань і проектної роботи ((П. Г. Асоянц, Н. Д. Гальскова, Ю. Є. Давиденко, О. Б. Тарнопольський, С. П. Кожушко, Б. Баррет (B. Barrett), П. Шарма (P. Sharma)), організації самостійної роботи (С. С. Полат, С. Грей (C. Gray), Ю. В. Петровська), інструмент навчання писемного мовлення (І. В. Корейба, О. М. Середя), віртуальне середовище навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей (О. Б. Бігич, В. Е. Краснопольський, Р. Блейк (R. Blake), Д. Мюррей (D. Murray), засіб оптимізації формування професійної англійської компетенції (Т. М. Корж, О. І. Каменський, О. Л. Огурцова, А. Д. Виселко)).

Проте, незважаючи на розмаїття методичних досліджень, проблема системного використання дидактичного потенціалу інтернетресурсів як інтегрованої складової навчального процесу залишається малодослідженою.

Мета статті – розглянути, які чинники необхідно враховувати викладачеві під час розроблення методичних матеріалів навчально-методичного комплексу з курсу англійської мови для спеціальних цілей у дистанційному форматі або режимі онлайн для забезпечення формування іншомовної мовленнєвої компетенції здобувачів на пряму підготовки «Аграрні науки та продовольство» Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

Виклад матеріалу. Неймовірно стрімко здійснюється перехід до онлайнрежиму спілкування, офіційні зустрічі, заняття, лекції, театральні вистави віртуальні екскурсії і т. ін. Ми ще не розуміємо, чи то назавжди буде так, чи то тільки на період пандемії COVID-19. А може це реальність майбутнього? Натомість нині велика кількість освітян, науковців, учнів та студентів пов'язані з дистанційним навчанням.

Відомо, що якісне викладання залишається таким за будь-яких умов. Зрозуміло, для всіх освітян викладання в аудиторії – це той формат викладання, до якого нас готували в педагогічних закладах вищої освіти, до чого звикли наші студенти, і те, що ми знаємо, як робити найкраще.

Справа в тому, що за умов традиційного дистанційного навчання «керований вплив» викладача здійснювався безпосередньо на тих, хто вивчає мови. За дистанційної форми навчання наведене «керування» з боку викладача здійснюється опосередковано, а саме через будь-яку технічну систему, що утворюється між тим, хто навчає, і тими, хто навчається. Це докорінно змінює тип відносин між учасниками навчального процесу, потребує розроблення докладніших інструкцій для них з урахуванням зміни формату взаємовідносин між ними.

Можливо, на перехідному етапі було б доцільним навчати в режимі «змішаного навчання», аби поступово адаптувати учасників навчального процесу до формату онлайн. До речі, така форма навчання визначається в енциклопедії освітніх технологій як така, що поєднує практичний досвід з онлайн-навчанням, утворюючи синергетичну динамічну структуру [2].

Перевага цього підходу в тому, що він, на думку дослідника, уможливило органічне поєднання традиційної аудиторії з навчанням онлайн [3, с.14].

Тому одним із головних і найважливіших завдань викладача певної дисципліни під час переходу до онлайн-навчання є підтримка інтересу та мотивації студентів.

Статистика дистанційних занять сьогодні показує, що менше ніж 50 % усіх студентів, котрі навчаються в закладах вищої освіти, регулярно приєднуються до онлайн-занять. Причини того бувають різні: технічні, швидкість інтернет-з'єднання, сімейні проблеми та ін. Зрозуміло одне: викладач повинен знайти шляхи для підтримки, поштовху і навіть допомоги студенту в навчанні в режимі онлайн.

Найпопулярнішими з теперішніх технічних засобів різної якості серед молодих людей є смартфон. Справді, сучасні смартфони зручні, оскільки містять великий обсяг матеріалів, необхідних під час навчання іноземної мови, їх можна носити із собою в кишені. Додатки та програми дають змогу покращити навички письма, читання, аудіювання та говоріння у прямому розумінні «на ходу». Мобільні пристрої полегшують пошук певної інформації, а під час завантаження необхідного для цього програмного забезпечення допомагають знайти тільки необхідну інформацію. Крім того, мобільні пристрої допомагають студентам передивлятися заздалегідь завантажене відео та прослуховувати аудіофайли в зручний для них час.

Викладач, у свою чергу, теж набуває професійних вмінь роботи за таким форматом, у процесі якого формуються певні навички, виробляються стратегії, які можливо застосовувати в методиці викладання онлайн. А викладачі іноземної мови розуміють, що їх студенти мають практикувати свої навички щодня, для реалізації чого викладачеві потрібно використовувати різні техніки та прийоми, які сприяють формуванню навичок та розвитку певних умінь здобувачів.

Для того щоб онлайн-заняття були цікавими, корисними та ефективними необхідно враховувати інтереси та потреби аудиторії для досягнення поставлених цілей.

Однією з відмінних особливостей усіх онлайн-можливостей/приймів під час вивчення іноземної мови є спроможність легко спілкуватись з окремими студентами та всією групою одночасно. Викладачі англійської мови мають можливість надсилати індивідуальні повідомлення, наприклад: «Are you OK?», «Great!», «Good job!», «Concentrate, please» і т. ін. Також функції окремих дистанційних платформ дають можливість «розподілити» студентів на мікрогрупи чи пари для спілкування за будь-якою темою або складання діалогу.

Онлайн-навчання передбачає використання соціальних мереж. Краще використовувати ті мережі, якими активно користуються студенти, наприклад, Viber, WhatsApp, Telegram, Facebook, або викладач може використовувати освітній портал зі схожим набором функцій та можливостей.

Оскільки англійська вважається мовою міжнародного спілкування, існує безліч можливостей для практикування в ній, її вдосконалення та засвоєння онлайн. Наприклад, YouTube, Twitter, Instagram, Facebook пропонують багато матеріалів для відпрацювання навичок письма, читання, аудіювання, а також говоріння шляхом взаємодії з носіями англійської мови.

Серед такого розмаїття легко визначитись з матеріалами для індивідуальної підготовки з іноземної мови, але складно дібрати курс, який відповідав би потребам здобувачів певної спеціальності, певного закладу вищої освіти. Наприклад, здобувачі Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) спеціальностей 201 «Агрономія» та 203 «Садівництво та виноградарство» напряму підготовки 20 «Аграрні науки та продовольство» вивчають англійську мову за курсом ESP (English for specific purposes), за підручниками «Agronomy» та «Plant Production» видавництва Express Publishing, серії «Career Paths». Подібних дистанційних курсів, на жаль, не існує, тому завдання підручників викладачі кафедр «Іноземні мови» адаптували під час карантину до онлайн-занять.

Як зазначалося, не існує єдиного правильного шляху викладання дистанційно. Якість викладання онлайн залежить від навчальних матеріалів, за якими працюють студенти, від того, наскільки впевнено та вправно викладач використовує сучасні технології, і, звісно, важливу роль відіграють кінцеві цілі та результати, отримані здобувачами.

Навчання онлайн може бути синхронним чи асинхронним, базуватись на готових матеріалах або матеріалах, які було створено викладачем для цільової аудиторії.

Синхронне навчання має на меті спілкування в реальному часі. Викладачі ТДАТУ здебільшого проводять заняття з іноземних мов у формі відеоконференцій за допомогою Zoom, але існують платформи, розроблені спеціально для освітніх цілей, наприклад WebRoom.net, BigBlueButton та AdobeConnect. Їх оснащено дошкою, функцією презентації, що дає змогу викладачеві завантажувати матеріали для взаємодії зі студентами під час заняття, спеціальними «кімнатами» для роботи у парах або мікрогрупах.

Функції освітніх онлайн-платформ надають можливість не припиняти процес формування навичок та розвитку/вдосконалення вмінь володіння іноземною мовою з переходом до дистанційного навчання. Так, під час використання платформи BigBlueButton для викладання ESP-курсу для здобувачів спеціальностей «Агрономія» і «Садівництво та виноградарство» доречним стало використання функції «breakout rooms» із метою виконання вправ, спрямованих на вдосконалення вмінь аудіювання та говоріння. Але перш ніж використовувати цю функцію, викладачеві варто попрактикуватися з колегами у вправлянні щодо механізму активізації цього прийому. Треба пам'ятати, що етапу ізолювання студентів один від одного за допомогою функції «breakout rooms» мають передувати чітко сформульовані інструкції до виконання завдань та забезпечення здобувачів всім необхідним матеріалом і чіткими інструкціями для їх виконання. Справа в тому, що, перебуваючи у «breakout rooms», студенти чують тільки тих, хто перебуває з ними в тій самій «кімнаті». Але вони не бачать і не чують викладача, тоді як він має змогу здійснювати моніторинг роботи студентів, роблячи записи помилок, проблем, які виникають, для подальшого їх обговорення після повернення до загальної кімнати всіх учасників онлайн-заняття. Цей етап завершальної роботи дуже важливий для перевірки реалізації поставлених завдань, оцінювання роботи та підтримки мотивації здобувачів.

Розглянемо, наприклад, опрацювання студентами завдання до теми «Basic Botany» з аудіювання за допомогою функції «breakout rooms» за підручником «Plant Production» [4]. Спочатку студенти отримують завдання щодо змісту аудіотреку, потім викладач поділяє їх на пари та переміщує в ізолюванні кімнати (breakout rooms). Аудіофайл завантажується викладачем заздалегідь, або синхронізується за допомогою цифрових пристроїв студентів під час його відтворення. Потім викладач «повертає» студентів до загальної віртуальної аудиторії для обговорення виконаних завдань за змістом аудіофайлу та підбиття підсумків щодо якості виконання завдання.

Завдання з говоріння за темою «Basic Botany» теж виконується за допомогою «breakout rooms». Викладач розподіляє між студентами ролі *A* та *B*. У підручнику для кожного студента з пари в завданні з говоріння є ключові моменти, які потрібно висвітлити під час обговорення.

Student A: You are a student. Talk to Student B about:

- Concepts in botany
- Concepts that he or she identified incorrectly
- An explanation of the concepts.

Student B: You are a student. Talk to Student A about concepts in botany [4].

Викладач надсилає кожному студентові або, наприклад, у групі Viber діаграму [4] і пояснює, що кожний рядок відповідає фразі:

A	B
Ask B what the main ingredients of photosynthesis are.	Respond incorrectly.
Make a correction and ask B how plants get water.	Respond correctly.
Ask B what the weather is used for.	Respond incorrectly.
Make a correction.	Show understanding.
Respond.	

Викладач також пояснює, що цей діалог пов'язаний зі змістом аудіо та текстом розділу. Студенти мають скласти діалог, розіграти його між собою, потім обмінятися ролями, а після повернення до загальної кімнати продемонструвати його ще раз для всієї групи. Під час роботи студентів із діалогом за допомогою «breakout rooms» викладач робить нотатки помилок, а потім обговорює їх зі студентами.

Функція «breakout rooms» надає можливість підготувати міні-проект, міні-презентацію, постер або коротку доповідь з теми заняття. Студенти працюють певний час, маючи доступ до необхідних інтернет-ресурсів своїх гаджетів. Після повернення до віртуальної аудиторії здобувачі мають можливість представити роботу мікрогрупи за допомогою демонстрації екрана.

Демонстрація екрана – ще одна важлива функція для викладання іноземних мов, яка надає можливість демонструвати для всіх учасників онлайн-заняття наочні матеріали, сторінки підручника, фотографії, схеми, таблиці, відео, презентації. Презентації викладач може створювати самостійно або брати з інтернет-джерел, вказуючи посилання на сайт. Здобувачі ТДАТУ під час навчання іноземних мов повинні складати презентації з тем програми як самостійний творчий проект. Під час онлайн-занять викладач надає можливість демонстрації екрана здобувачам, котрі презентують свої роботи. Оцінювання з наведеного виду роботи зараховується в графу «самостійна робота».

Ще однією з кількох функцій демонстрації екрана навчальних онлайн-платформ є важлива функція для проведення онлайн-занять з іноземної мови. За її допомогою викладач може демонструвати текст, виділяти окремі його частини, речення, слова або завдання, на які студентам необхідно звернути особливу увагу. Якщо це текст професійної спрямованості, є можливість виокремити нові лексичні одиниці з метою їх кращого запам'ятовування.

Під час проведення онлайн-занять загальний або особовий чат може бути використано, як дошку аудиторії, де можливо робити записи, пояснюючи новий матеріал.

Розвиток навичок письма не припиняється під час переходу до дистанційних занять. Існує кілька онлайн-інструментів для цього, наприклад Google Docs. Крім того, здобувачі мають можливість користуватись електронною поштою чи будь-якими додатками онлайн-спілкування. Студенти спеціальностей «Агрономія» і «Садівництво та виноградарство», опрацьовуючи розділ Writing (письмо) за підручниками «Agronomy» і «Plant Production», навчаються складати різні види листів та ділової документації: офіційні або неофіційні листи, мемо, оголошення, звіти, рекламу тощо. Студенти надсилають виконані завдання викладачеві на перевірку або іншим студентам для складання ними відповіді чи рецензії. Наприклад, у рамках теми «Soil Preparation» (Підготовка ґрунту) студентам необхідно скласти мемо, спираючись на інформацію опрацьованого тексту, завдань з аудіювання та говоріння:

Use the memo and the conversation from Task 8 to complete the memo [4].

Memo to staff:

This season, we will focus on good soil preparation. Please complete the following tasks:

- 1. Plant cover crops. This will ...*
- 2. ...*
- 3. ...*

Завдання розділу Writing зазначених підручників закладають основи ділового листування, що в подальшому допоможе здобувачам перейти до його розширеного формату під час навчання в магістратурі.

Читанням як одним із видів мовленнєвої діяльності не можна нехтувати під час онлайн-навчання іноземних мов.

Тексти можна брати з підручників, за якими працюють студенти під час аудиторних занять. Потрібно чітко вказати розділ підручника, сторінку, надати певний час для його опрацювання. Після опрацювання тексту професійної спрямованості є потреба у тлумаченні певних термінів англійською мовою або прямого їх перекладу. Якщо час заняття обмежено

іншими видами робіт, текст може бути опрацьовано студентами самостійно, а на наступному занятті обговорено нові лексичні одиниці чи незрозумілі граматичні конструкції. Цей вид завдання належить до асинхронного навчання, яке має на меті самостійну роботу здобувачів з онлайн-матеріалами або матеріалами підручника. Також завдяки асинхронному навчанню можлива участь у груповій дискусії за допомогою електронної пошти або онлайн-форуму у зручний для здобувачів час.

Для того щоб доповнити підручник або задовольнити викладання онлайн, існує можливість складання поточних перевірочних завдань та онлайн-тестів за допомогою безкоштовних сайтів та додатків, наприклад Kahoot! або Quizlet.

Для студентів спеціальностей «Агрономія» і «Садівництво та виноградарство» зручнішим виявився сайт Quizlet.

Викладачі ТДАТУ для онлайн-навчання, а більшою мірою – для змішаного навчання використовують систему управління Moodle (LMS – learning management system), яка дає змогу завантажувати навчальні матеріали для студентів, спілкуватися з ними, складати тести, завдання для самоконтролю. Перевагою такої системи є те, що здобувачі дуальної чи індивідуальної форми навчання мають можливість у зручний для них час працювати з програмним матеріалом, спілкуватися з викладачем, завантажувати опрацьований матеріал для перевірки.

Головною причиною, чому студенти віддають перевагу заняттям в аудиторії, є можливість живого спілкування з друзями та однолітками. На жаль, цей соціальний аспект нехтується у випадку переходу до дистанційного навчання. Тому, використання всіх можливостей та функцій інструментів і платформ онлайн є важливим педагогічним прийомом, що забезпечує певною мірою соціалізацію здобувачів.

Існують і інші недоліки дистанційного навчання. Попри те, що діапазон якості роботи гаджетів, якими користуються викладачі й студенти, дуже великий, але не всі сучасні технології мають якісне інтернет-з'єднання або здобувач проживає в місцевості, де немає Інтернету; не всі додатки доступні у функціях телефону або планшета; один гаджет може перебувати у використанні кількох членів сім'ї; обсяг пам'яті технічних засобів може бути обмежений великою кількістю завантажених файлів, скріншотами, фотографіями, що значно знижує швидкість роботи пристрою; розмір екрана телефонів і планшетів не завжди надає можливість бачити весь завантажений документ, презентацію, таблицю, графік тощо.

Не всі студенти розуміють, що викладач має певний робочий час, тому можуть турбувати викликами, повідомленнями у вихідні, святкові дні або у пізній час. Це, у свою чергу, може стати соціальною проблемою культури та етики спілкування в новому форматі.

Молоді люди, які народились після 2000 р., вважаються цифровим поколінням (digital natives), але, як показує дослідження Канадського центру цифрової і медіаграмотності (Canada's Centre for Digital and Media Literacy), сучасна молодь помилково вважається такою. Молоді люди найчастіше користуються функціями пристрою не повною мірою. Часто вони не обізнані в навичках застосування певних додатків, особливо тих, які пов'язані із самоосвітою. Тому здобувачів потрібно навчати використання технічних пристроїв під час дистанційного навчання. Безумовно, онлайн-навчання в його сучасному стані має окремі недоліки, які згодом можливо виправити практикою використання всіх функцій цифрових пристроїв. Викладання в аудиторії чи онлайн є міжособистісним процесом, що потребує застосування власного досвіду, знань, умінь, певних методичних прийомів. Це те, чим кожен викладач вже володіє, тому технології не можуть зашкодити.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Оскільки основні принципи викладання залишаються незмінними, потрібен час для того, аби сформувати специфічні навички викладання онлайн, зрозуміти своїх студентів, зробити заняття інтерактивними, показати здобувачам цінність того, що вони вивчають. Всі наведені чинники допомагають мотивувати здобувачів, навіть під час онлайн-навчання.

Ефективність процесу засвоєння іноземної мови, яка вивчається, досягається за умов його побудови таким чином, щоб бути ефективним і водночас надавати задоволення. Всі освітяни вже усвідомили, що не завжди заняття будуть надалі проводитись в аудиторії, але стало зрозумілим і те, що існує багато ефективних методів вивчати іноземну мову онлайн.

Послідовність опрацювання навчального матеріалу, яку наведено у прикладах вправ, надає змогу студентам:

- брати участь та моделювати ситуації, пов'язані зі сферою майбутньої професійної діяльності, наближаючи їх до реальних;
- опрацьовувати алгоритм дій, відповідних ситуації у всіх видах мовленнєвої діяльності;
- уникати семантичних неточностей шляхом тренування та засвоєння термінологічної лексики в контексті реальних ситуацій на виробництві.

Подальші дослідження доцільно проводити в напрямі виокремлення найбільш впливових на мотивацію здобувачів чинників і добору та розроблення цікавого для них автентичного навчального матеріалу, організації виробничих онлайн-засідань відповідно до програми навчання здобувачів.

Використані джерела

- [1] Е. Ю. Игнатьева “Педагогическое управление учебной деятельностью студентов в современном вузе”, Монография, СПб.: Изд-во «ЛЕМА», 2012.
- [2] С. Gray “Blended Learning: why everything Old Is New Again – But Better”, Accessed July 2006 at <http://www.learningcircuits.org/2006/March/grey.htm>
- [3] O. Tarnopolsky *Blended Learning Approach to Teaching English for Specific Purposes*. London: Versita, 2012.
- [4] Clare Reynolds, Jenny Dooley *Plant Production*. Berkshire, United Kingdom: Express Publishing, 2017.
- [5] Clare Reynolds, Jenny Dooley *Plant Production Teacher's guide*. Berkshire, United Kingdom: Express Publishing, 2017.
- [6] R. Kern, “Perspectives on technology in learning and teaching languages”, *TESOL Quarterly*, vol. 40, no.1, pp. 183-210, 2006.
- [7] T. Dudley-Evans, M.J. St. John *Developments in ESP: A multi-disciplinary approach*. Cambridge: Cambridge University Press, 1998.

References

- [1] O .Y. Ignatieva “Pedagogicheskoe upravlenie uchebnoi dieiatelnosti studentov v sovremennom vuze”, Monographiia, SPb.: Izd-vo «LEMA», 2012.
- [2] С. Gray “Blended Learning: why everything Old Is New Again – But Better”, Accessed July 2006 at <http://www.learningcircuits.org/2006/March/grey.htm>
- [3] O. Tarnopolsky *Blended Learning Approach to Teaching English for Specific Purposes*. London: Versita, 2012.
- [4] Clare Reynolds, Jenny Dooley *Plant Production*. Berkshire, United Kingdom: Express Publishing, 2017.
- [5] Clare Reynolds, Jenny Dooley *Plant Production Teacher's guide*. Berkshire, United Kingdom: Express Publishing, 2017.
- [6] R. Kern, “Perspectives on technology in learning and teaching languages”, *TESOL Quarterly*, vol. 40, no.1, pp. 183-210, 2006.
- [7] T. Dudley-Evans, M.J. St. John *Developments in ESP: A multi-disciplinary approach*. Cambridge: Cambridge University Press, 1998.

Татьяна Караева, кандидат педагогических наук, доцент кафедры иностранных языков Таврийского государственного агротехнологического университета имени Дмитрия Моторного, г. Мелитополь, Украина.

Светлана Шевченко, старший преподаватель кафедры иностранных языков Таврийского государственного агротехнологического университета имени Дмитрия Моторного, г. Мелитополь, Украина

ОБУЧЕНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОМУ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ В УСЛОВИЯХ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассмотрены проблемы обучения английскому языку профессионального направления в условиях дистанционного образования. Освещены организационно-педагогические условия, приемы и методы применения дистанционного обучения в процессе преподавания английского языка профессионального направления. Особое внимание уделено особенностям обучения английскому языку для специальных целей в условиях онлайн-режима по методическим комплексам, разработанным для аудиторных занятий. Приведены современные информационные технологии, программное обеспечение и их инструментарий, предназначенные для образовательных целей дистанционного образования. На примере собственного опыта рассмотрена возможная процедура разработки, организации и внедрения в учебный процесс программы обучения английскому языку профессионального направления в условиях дистанционного образования в процессе подготовки соискателей высшего учебного заведения по направлению подготовки «Аграрные науки и продовольствие».

Ключевые слова: дистанционное обучение; онлайн-режим; английский язык профессионального направления; особенности обучения; программное обеспечение.

Tetiana Karaieva, associate professor, Candidate of Pedagogical Sciences of Foreign Languages Department, Dmytro Motorny Tavria State Agrotechnological University, Melitopol, Ukraine

Svitlana Shevchenko, assistance professor of Foreign Languages Department, Dmytro Motorny Tavria State Agrotechnological University, Melitopol, Ukraine

ESP LEARNING IN THE CONDITIONS OF DISTANCE EDUCATION

Making the leap from the face-to-face classroom to the online one may seem incredibly difficult, but in reality it is much easier than we could think. As educators we have already got skills, strategies, methodological approaches that we could bring into online classroom. Being experienced instructor of English it is clear how to involve students in learning process and how to motivate them even online. Everyone understands that good teaching is good whether it is done face-to-face or online.

The authors of this article describe the tools, techniques, and activities for online teaching of ESP course (English for Specific Purposes) for the students of specialties “Agronomy” and “Horticulture and Viticulture”.

There are thousands of English language courses, blogs, vlogs, and channels on social media sites now. There are many recommendations and ways how to read in English, watch videos, communicate with native speakers. More and more resources for online teaching are available now. Usually all these methodological materials are for General English. It is not easy to teach online ESP course without online methodological complex. The authors of the paper share their experience how to teach online with the textbooks for physical classroom. The ways how to develop all four skills (reading, listening, writing and speaking) with the help of online tools are described in the paper.

There is no the only right way how to teach online. This kind of methodology is new. But it has already known that online teaching depends on the quality of the technologies the students and educators apply. It also depends on how experienced and confident the instructor is in online teaching. The authors of the article prove that the more we teach online, the more confident we feel and the quicker we will get at it. Teaching of ESP course online is reality and new horizons of methodology.

Keywords: online teaching; ESP course; face-to-face classroom; physical classroom; online classroom.